

Jiří Bláha, 65349

Diskuse k četbě – 7.týden (*Seiter, E. Children's Desires/Mother Dilemmas. The Social Context of Consumption in Jenkins, H. ed. 1998. The Children's Culture Reader. s. 297-317.*)

Když jsem si pročítal svoje poznámky k textu E. Seiterové, zaujaly mne dvě věci: Zaprvé je to nenápadné, ale pevné a až „přirozeně“ dané spojení mezi dětskou kulturou a ženskou prací v domácnosti. Na první pohled není toto spojení příliš patrné. Kačer Donald na tričku, nebo večerníček v televizi asi málokomu připomenou domácí práce. Ale pokud si uvědomíme, že zatímco děti zaujatě sledují televizi, dostává matka příležitost poklidit, uvařit, vyprat, zamést či si konečně na chvíli odpočinout a že v okamžiku zakoupení trička se stává alespoň na krátký okamžik hrdinkou dne a jako mávnutím kouzelného proutku (spíše však projetím kreditní kartou terminálem) splní dítěti jeho přání a utiší alespoň na chvíli jeho neodbytné škemrání, uvidíme, že toto spojení je takřka nerozlučitelné. Moderní společnost vytvořila tolik životních standardů a takový tlak na jejich plnění, že nedává rodičům jinou možnost, než dosáhnout jich skrze výrobky a postarat se ně v čase, ušetřeném tím, že děti odloží k televizi.

Základní problém, na který autorka naráží je v tom, že jen zřídka se s péčí o dítě potýkají oba rodiče rovným dílem. Pokud většinu domácích prací vykonává žena a muži tráví svůj čas s dětmi jen hraním a zábavou, skutečná práce s dětmi a domácností zůstává na ženě a jelikož je časově i fyzicky náročná, nezbyvá než se obrátit na televizi a sáhnout po osvědčených výrobcích do regálu supermarketu. Jak by asi vypadal tento problém ve světě, kde by se o domácí práce dělili muži i ženy rovným dílem? Byla by televize tak významným prvkem v životě dítěte, nebo by na ně měli rodiče více času, televize by ustoupila do pozadí, reklamy by ztratily něco ze své síly a děti by se přestaly povalovat doma?

Možná, že by se něco toho opravdu přihodilo, možná že by se nezměnilo nic. Ale proč je tato otázka stále pouze teoretickou úvahou? Pokud bychom si zkusili poněkud radikálnější roli feministické neomarxistické sociologie, mohli bychom říci, že je to celé prostředek neférového tlaku na ženy (neboli vykořisťování). Muži ovládaný průmysl a televize buduje takový obraz rodiny a dětství, který v kombinaci s příhodnými výrobky zajistí rodině solidní standard a to s komfortem dvou příjmů a bez mužské práce v domácnosti. Legislativa tomu začasatě také nahrává a není se čemu divit, když se podíváme na počet žen ve vládě a parlamentu.

Ale nemusíme být až tak radikální. Nemusíme apriori vynášet soudy o záměrném systémovém útlaku žen. Počty mužů a žen ve vedení firem a v politice jsou faktem, stejně

jako médií prezentované typy rodin a rolí otců a matek. Nabízí se tedy otázka, zda je to pouze pomalu mizející model tradiční společnosti, co spojuje dětskou kulturu s domácími pracemi anebo se jedná o funkční spojení, které má své důvody jinde?

Moje druhé poznámka je jen krátká a týká se v textu tolik probírané televize. Text je z roku 1998, kdy byl internet jak ho známe dnes teprve v plenkách. Za to dobu však hodně změnil svou podobu a je tedy na snadě se ptát, jak se změnila role televize v dětské kultuře s rozvojem internetu a zda počítačová síť nebude mít mnohem výraznější (ať už kladné či záporné) dopady na děti, jejich kulturu a jejich vývoj.